

Kvartalsrapport 2, juni 2023 enligt överenskommelsen om vaccinering mot covid-19:

Regionernas arbete med vaccinering mot covid-19

Sveriges
Kommuner
och Regioner

Innehåll

Kvartalsrapport 2, juni 2023 enligt överenskommelsen om vaccinering mot covid-19: Regionernas arbete med vaccinering mot covid-19	1
Innehåll	2
Sammanfattning	3
Överenskommelse mellan regeringen och SKR första halvåret 2023	4
Covid-19-rekommendationerna blir färre från Folkhälsomyndigheten	5
Regionernas samordning	7
Regionernas arbete med att genomföra vaccineringen mot covid-19	8
Hinder, svårigheter eller risker med genomförandet av den fortsatta vaccineringen mot covid-19 enligt plan	9
Vaccinationsbevis och tillfrisknandebevis.....	11

Sammanfattning

Detta är 2023 års andra uppföljningsrapport från Sveriges Kommuner och Regioner avseende regionernas arbete med vaccinering mot covid-19. Rapporten tas fram i enlighet med överenskommelsen mellan SKR och regeringen. Tidigare rapporter finns på SKR.se.

- En vaccinöverenskommelse för genomförandet av vaccineringen mot covid-19 för andra halvåret 2023 är tecknad mellan SKR och regeringen.
- SKR:s styrelse har fattat beslut att även för andra halvåret 2023 rekommendera regionerna att fortsatt erbjuda vaccination mot covid-19 kostnadsfritt till samtliga rekommenderade grupper och samtliga över 18 år som önskar vaccinera sig.
- Regionerna har under våren och sommaren 2023 förberett för höstens vaccinering mot covid-19 för att kunna genomföra dessa enligt överenskommelsen.
- Regionerna uppger att vaccineringen mot covid-19 fungerar bra utifrån de givna förutsättningarna. De utmaningar som framkommer för planeringen framöver är bland annat:
 - Osäkerhet om när leverans av ett uppdaterat covid-19 vaccin kommer vilket kan påverka vaccinationsviljan och möjligheten till samvaccination med influensavaccineringen
 - Vaccinationströtthet i befolkningen
 - Identifiera och nå grupper som har hemtjänst
 - Plötsligt förändrade förutsättningar och utmaningen att planera för det oväntade
- Regionerna beskriver hur efterfrågan på vaccinationsbevis och tillfrisknandebevis har varit låg under hela våren 2023. Tillfrisknandebevis har sammantaget utfärdats i mycket låg utsträckning. Regioner har tagit fram rutiner för hanteringen som de har organiserat utifrån de lokala förutsättningarna. Arbetet med dessa bevis har inneburit ett administrativt arbete för regionerna.

Överenskommelse mellan regeringen och SKR första halvåret 2023

Detta är Sveriges Kommuner och Regioners andra uppföljningsrapport 2023 avseende arbetet med vaccinering mot covid-19. Rapporten tas fram i enlighet med överenskommelsen mellan SKR och regeringen. Tidigare uppföljningsrapporter finns på SKR.se.

Det framgår av överenskommelsen att :
SKR under första halvåret 2023 kvartalsvis skriftligen ska avrapportera regionernas arbete utifrån överenskommelsen till Regeringskansliet, särskilt med avseende på;

- regionernas arbete att genomföra vaccination mot covid-19 enligt målsättningen som parterna har enats om och Folkhälsomyndighetens rekommendationer och prioriteringar av grupper som ska erbjudas vaccination, samt hinder för genomförandet av de planerade vaccinationerna,
- slutrapporten (föreliggande rapport) ska inkludera avrapportering kring regionernas arbete med vaccinationsbevis och tillfrisknandebevis till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Rapporterna ska omfatta information om arbetet med överföring av uppgifter till E-hälsomyndigheten om personer utan person- eller vaccinationsnummer i syfte att möjliggöra utfärdande av vaccinationsbevis och tillfrisknandebevis.

Ny vaccinöverenskommelse för genomförandet av vaccineringen mot covid-19 för andra halvåret 2023

Den nya överenskommelsen för perioden 1 juli – 31 december 2023 om genomförande av vaccinering mot covid-19 är en förlängning av överenskommelsen för första halvåret 2023, med ett tillägg. Tillägget innebär en ersättning till regionerna för genomförandet av vaccinationer mot covid-19 om 300 miljoner kronor.

Utöver de uppdrag som framgår i överenskommelsen om genomförande av vaccinering mot covid-19, för första halvåret 2023, åtar sig regionerna att genomföra kommunikationsinsatser utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendationer, samt anpassa dessa insatser för särskilt utsatta grupper exempelvis personer 80 år och äldre.

Regionerna kan därigenom fortsätta det redan påbörjade arbetet med att planera och genomföra vaccinationsinsatser till hösten. SKR samordnar fortsatt regionernas arbete enligt vad som framgår i överenskommelsen om genomförande av vaccinering mot covid-19, för första halvåret 2023. Utöver detta åtar sig SKR att i den kvartalsvisa skriftliga avrapporteringen till Regeringskansliet om regionernas arbete med överenskommelsen inkludera regionernas arbete med att genomföra kommunikationsinsatser utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

Covid-19-rekommendationerna blir färre från Folkhälsomyndigheten

Att vaccinera sig i enlighet med Folkhälsomyndighetens rekommendationer är det bästa sättet att undvika att bli allvarligt sjuk i covid-19.

Från och med den 1 juli 2023 upphäver myndigheten rekommendationen om särskild försiktighet för vuxna som inte har vaccinerat sig mot covid-19. Rekommendationen att stanna hemma när du är sjuk med symtom som kan vara covid-19 tas bort samma datum, och covid-19 övergår till att regleras som andra smittsamma sjukdomar.

För att undvika allvarlig sjukdom och död rekommenderas sedan den 1 mars 2023 personer 80 år och äldre och boende på särskilt boende för äldre (SÄBO) att ta två påfyllnadsdoser: en dos under våren och en till hösten, med sex månaders mellanrum.

För personer i åldrarna 50–79 år och personer i riskgrupp från 18 år rekommenderar Folkhälsomyndigheten sedan den 1 mars en påfyllnadsdos vaccin i höst, inför vintersäsongen 2023/2024.

Folkhälsomyndigheten rekommenderar att regionerna tillhandahåller en dos vaccin för personer över 18 år som vill vaccinera sig.

Kostnadsfriheten

Sedan starten av vaccinationsinsatsen mot covid-19 har SKR rekommenderat regionerna att vaccinationerna mot covid-19 skulle vara kostnadsfritt för den enskilde.

Enligt överenskommelsen med regeringen åtar sig SKR att rekommendera regionerna att erbjuda avgiftsfri vaccination till alla grupper som rekommenderas vaccin av Folkhälsomyndigheten.

SKR:s styrelse fattade den 16 juni 2023 beslut om att även under andra halvåret 2023 rekommendera regionerna att fortsatt erbjuda vaccination mot covid-19 kostnadsfritt.

I beslutet i SKRs styrelse omfattas fler grupper av kostnadsfriheten för vaccination mot covid-19 än som framgår i överenskommelsen. SKRs styrelses beslut innebär att även de individer som inte har en medicinsk rekommendation för vaccinering mot covid-19 ska få det kostnadsfritt.

Regionernas samordning

För att stödja samverkan mellan regionerna inrättade SKR efter samråd med regionernas hälso- och sjukvårdsdirektörsnätverk i augusti 2020 ett samverkansforum för samtliga regioners utsedda vaccinsamordnare. SKR håller regelbundna möten med dessa vaccinsamordnare. Därtill finns en gemensam kommunikationsyta som nyttjas för att utbyta och dela erfarenheter, tips och råd. Sedan starten år 2020 har, per den 29 juni 2023, 111 stycken veckomöten, åtta fördjupningsmöten och tre flerdagars uppföljnings- och planeringsmöten genomförts. Anpassning av mötesfrekvensen har skett utifrån Folkhälsomyndighetens mötestider och utifrån behov.

Folkhälsomyndigheten har ett motsvarande forum både för möten och skriftlig kommunikation, SKR deltar i dessa möten tillsammans med regionerna och har, utifrån behov, ytterligare avstämningar med Folkhälsomyndigheten. De båda forumen har olika karaktär och kompletterar varandra.

Insamlingen av uppgifter till föreliggande sammanställning skedde genom insamling av uppgifter den 15- 20 juni 2023 via nätverket för regionernas vaccinsamordnare.

De frågor som ställdes var att regionerna kort skulle beskriva arbetet med genomförandet av vaccinationer mot covid-19 enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer och prioriteringar av grupper som ska erbjudas vaccination under hösten 2023. Därtill ställdes frågan om det finns några hinder för genomförandet av de planerade vaccinationerna. Erfarenheter av regionens arbete med vaccinationsbevis och tillfrisknandebevis efterfrågades också inklusive hanteringen för personer utan person- eller samordningsnummer.

Regionernas arbete med att genomföra vaccineringen mot covid-19

Övergripande går att konstatera att regionerna kontinuerligt anpassar utbudet av vaccinationstillfällen mot covid-19 till efterfrågan. De sista förberedelserna inför höstens genomförande pågår. Dessa förberedelser innebär planering av formerna för information till de grupper som omfattas av höstens vaccination mot covid-19. Det kan vara brevutskick, SMS-utskick, pressmeddelanden, annonsering på utvalda platser så som vårdcentraler och sociala medier.

Därtill omfattar förberedelserna samverkan med kommunen för vaccinationsgenomförandet på SÄBO och för personer med hemtjänst. Flera regioner planerar att inleda höstens vaccinationsinsats på just SÄBO.

Lokalerna för genomförandet av vaccinationen behöver också säkerställas. Flera regioner beskriver strävan att komma så nära den ordinarie strukturen för andra typer av vaccinationer som möjligt. Då är ofta primärvården basen och kommunerna vaccinerar på SÄBO. Andra regioner beskriver hur de kommer erbjuda regionalt utspridda särskilda vaccinationsmottagningar som även kommer att tillhandahålla andra vaccinationer än covid-19.

I planeringen för covid-19 vaccinationen för hösten bedömer regionerna att en framgångsfaktor för en hög täckningsgrad är att kunna samvaccinera med influensa. Regionerna strävar efter att i så hög utsträckning som möjligt genomföra dessa vaccinationer samtidigt för de grupper som ska erbjudas båda typerna av vaccination. Samvaccination sker alltså när så är möjligt.

Detaljplaneringen för samvaccination är inte helt färdig då alla förutsättningar inte är definierade nationellt. Till exempel är det inte helt klart när de olika vaccinerna kommer att finnas tillgängliga. Strävan att samvaccinera innebär att regionerna gör en översyn av var vaccinering med de olika typerna av vaccination sker. Någon region beskriver till exempel att det inte är exakt matchning idag med vilka mottagningar som erbjuder de olika typerna av vaccin.

Hinder, svårigheter eller risker med genomförandet av den fortsatta vaccineringen mot covid-19 enligt plan

Regionerna uppger att vaccineringen mot covid-19 fungerar bra utifrån de givna förutsättningarna. De utmaningar som framkommer för planeringen framöver är:

Uppdaterat vaccin

Ett uppdaterat covid-19 vaccin förväntas komma under hösten 2023. Leveransen och kommunikationen i samband med den riskerar att påverka vaccinationsviljan med nuvarande vaccin. Det bedöms kunna bli en försenande faktor i vaccinationsgenomförandet om personer väljer att avvakta höstens vaccinationsdos i väntan på ett uppdaterat vaccin.

Om ett nytt uppdaterat vaccin mot covid-19 kommer sent under hösten finns det risk att många väntar vilket äventyrar tidsmässigt ändamålsenlig täckning för influensa, åtminstone för dem som kan vaccineras samtidigt.

Då vissa regioner registrerar vaccinationerna med en digitaliserat automatisk process i journalsystemet behöver de framförhållning för att kunna ha alla förutsättningar klara när ett nytt vaccin implementeras.

Förutsättningarna för regionerna behöver således vara tydliga i hur de ska hantera så väl kommunikationen som hanteringen av ett uppdaterat covid-19 vaccin.

En ny vaccinvariant bedöms också kunna ha en positiv effekt på vaccinationsviljan. Detta genom att intresset och angelägenhetsgraden ökar.

Vaccinationsviljan

Regionerna upplever ett lägre intresse att vaccinera sig mot covid-19 jämfört med tidigare. Angelägenhetsgraden bedöms minska. Kapaciteten i regionerna kan regionerna förfoga över men inte vaccinationsviljan. Det är inte lika mycket nyhetsrapportering kring covid-19 som det var stora delar av pandemin. Regionerna beskriver hur de är hjälpta av nationell kommunikation för att öka medvetenheten och engagemanget för att upprätthålla ett gott vaccinationsskydd mot covid-19. En nationell kommunikation kommunicera med fördel via Folkhälsomyndigheten vilket också förstärks med regionernas egen kommunikation.

Tydligare tidsintervall i rekommendationerna

För att underlätta för regionerna ytterligare skulle ett förtydligande från Folkhälsomyndigheten också underlätta genom att avgränsa kommande vaccinationsperioder för covid-19 så att regionerna kan fokusera sina insatser till på förhand angivna perioder. Dessa perioder bör också harmonisera med till exempel den årliga influensakampanjen. Ju fler som kan vaccineras under en

viss begränsad tid desto mer kostnads- och resurseffektivt kan regionerna genomföra vaccineringen. Om tidsperioden för fler påfyllandsdoser för covid-19 vaccination sträcks ut på ett längre intervall medför det mer resurskrävande verksamhet i regionerna.

Identifiera grupper som har hemtjänst

Regionerna beskriver hur det är svårt att på ett juridiskt korrekt sätt få listor på personer med hemtjänst och/eller tillhörande riskgrupper.

Vaccinationsregister NVR

En svårighet som regionerna lyfter är att vissa kommuner saknar möjlighet till digital överföring av uppgifter till nationella vaccinationsregistret (NVR).

Vaccinationströtthet

Regionerna upplever att det är ett lägre intresse att vaccinera sig mot covid-19 i befolkningen jämfört med tidigare. Ett tydligt tecken på det är att även personer 80 år eller äldre i större utsträckning avbokar sin inplanerade vaccinationstid. Det är en grupp där avbokningarna tidigare under vaccineringen mot covid-19 varit ytterst marginell.

Svårtolkade rekommendationer

Folkhälsomyndighetens nuvarande rekommendationer för vaccinering mot covid-19 upplevs svåra att pedagogiskt förmedla och för befolkningen att begripa. Att för invånare förstå skillnaden mellan rekommendation och tillgängliggörande upplevs som utmanande av regionerna.

För regionerna innebär också den nuvarande formuleringen otydlighet kring krav på tillgänglighet och ambitionsnivå för de grupper som inte är medicinskt rekommenderade en vaccindos. För regionernas del är det en fråga om prioritering av resurser.

Förändrade förutsättningar

Regionerna önskar även fortsättningsvis så långsiktiga planeringsförutsättningar som möjligt. Exempelvis gällande hur rekommendationerna kommer att se ut under 2024 och framåt och hur ansvaret för avtal om covid-19-vaccin kommer att utvecklas över tid.

Regionerna har visat på en stor förmåga till omplanering utifrån ändrade förutsättningar under hela vaccinationsinsatsen. Eventuella scenarier som regionerna ser framför sig handlar om ökad smittspridning, nya virusvarianter, förändrade rekommendationer från Folkhälsomyndigheten, godkännande av nya vacciner, introduktion av nya beredningsformer.

Vaccinationsbevis och tillfrisknandebevis

Enligt överenskommelsen om genomförandet av vaccineringen mot covid-19 för första halvåret ska denna andra kvartalsrapport innehålla avrapportering kring regionernas arbete med vaccinationsbevis och tillfrisknandebevis. Rapporteringen ska även omfatta hur regionerna har arbetat med överföringen av uppgifter för personer utan person- eller vaccinationsnummer till E-hälsomyndigheten i syfte att utfärda dessa bevis.

Regionerna beskriver hur efterfrågan på vaccinationsbevis och tillfrisknandebevis har varit låg under hela våren 2023. Tillfrisknandebevis har sammantaget utfärdats i mycket låg utsträckning. Regioner har tagit fram rutiner för hanteringen som de har organiserat utifrån de lokala förutsättningarna. En hantering som även anpassats utifrån efterfrågan. Arbetet med dessa bevis har inneburit ett administrativt arbete för regionerna.

Exempel på hur regionerna har arbetat med överföring av uppgifter till E-hälsomyndigheten är att det har hanterats manuellt av utsedda personer genom att skicka in en ansökan om vaccinationsbevis till E-hälsomyndigheten. Detta har varit resurskrävande med en stor del manuellt arbete. Någon region beskriver att de har utsedda personer centralt i regionen som administrerar detta. Andra regioner beskriver att det är vårdcentralerna själva som administrerar. Några regioner anger att de har en rutin som innebär en kombination av lokalt och regionalt arbete i hanteringen av bevisen. Någon region beskriver att de har lagt hanteringen av Covidbevis och tillfrisknandebevis på smittspåringsenheten.

I och med att efterfrågan har minskat beskriver regioner hur hanteringen har anpassats och att de tidigare har haft en central covidsupport för uppdraget men i takt med minskad efterfrågan så har denna regionövergripande funktion tagits bort och arbetet sköts istället av den vårdgivare som beställt provet.

Efterfrågan på tillfrisknandebevis försvann i princip helt eftersom testerna skulle vara utförda av hälso- och sjukvårdspersonal och i princip alla tester i regionerna utfördes genom självtest. Detta har inneburit att regionerna inte utfärdat särskilt många tillfrisknandebevis. Någon region beskriver till och med att de inte haft någon efterfrågan alls senaste tiden på tillfrisknandebevis.

Någon region beskriver hur personer som saknar svenskt personnummer, även de med samordningsnummer, registreras med reservnummer i journalsystemet. Vaccinationen har då registrerats på dessa reservnummer. Dock har inte dessa

personer kunnat få Covidbevis. Vårdcentralerna har utfärdat ett pappersintyg till dessa.

Vad gäller tillfrisknandebevis har ansökan skett via ett tekniskt system i någon region. En annan region anger hur överföring av uppgifter till E-hälsomyndigheten för personer utan svenskt personnummer har kunnat göras via Cosmic-supporten.

E-hälsomyndigheten upplevs som hjälpsam i de fall regionerna har vänt sig till dem för stöd i frågor kopplade till detta arbete.

Regionernas arbete med vaccinering mot covid-19

Uppföljningsrapport kvartal 2 2023

Upplysningar om innehållet

Ulrika Vestin, Ulrika.vestin@skr.se

Susanna Eklund, susanna eklund@skr.se

© Sveriges Kommuner och Regioner, 2023